

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2023 m. lapkričio 23 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Andžej Maciejewski (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Egidijos Tamošiūnienės, teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal atsakovo J. V. ir J. S. V. kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 6 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo L. U., P. U. ir G. U. ieškinį atsakovams J. V. ir J. S. V. bei atsakovų J. V. ir J. S. V. priešieškinį ieškovams L. U., P. U. ir G. U. dėl naudojimosi turtu tvarkos nustatymo, tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, valstybės įmonė Registrų centras, Palangos miesto savivaldybės administracija.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisėjo nešališkumo jam pakartotinai nagrinėjant ginčą tarp tų pačių šalių ir dėl bylos nagrinėjimo dalyką reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo byloje pareiškus reikalavimą leisti atlikti nekilnojamojo daikto kadastrinius matavimus be bendraturčio sutikimo.
2. Ieškovai prašė: 1) leisti įregistruoti be atsakovo sutikimo VI Registrų centre gyvenamojo namo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), esančio (duomenys neskelbtini), kadastro duomenis, nustatytus 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų byloje; 2) nustatyti tokią naudojimosi namu tvarką: ieškovams paskirti naudotis patalpomis, kadastrinių matavimų byloje pažymėtomis indeksais 1-1 (11,51 kv. m kambarys), 1-2 (4,44 kv. m kambarys), 1-12 (30,98 kv. m kambarys), 1-13 (3,40 kv. m sandėlis), 1-14 (3,08 kv. m sanitarinis mazgas); atsakovams paskirti naudotis patalpomis, kadastrinių matavimų byloje pažymėtomis indeksais 1-6 (18,72 kv. m kambarys), 1-11 (34,25 kv. m kambarys); bendraturčiams bendrai naudotis paskirti patalpas, kadastrinių matavimų byloje pažymėtas indeksais 1-3 (8,61 kv. m virtuvė), 1-4 (9,41 kv. m koridorius), 1-7 (24,24 kv. m kambarys), 1-8 (3,62 kv. m sanitarinis mazgas), 1-9 (1,48 kv. m sandėlis), 1-10 (5,63 kv. m koridorius), 1a1Ž (6,80 kv. m veranda); 3) įpareigoti atsakovus per 2 mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos atkurti namo verandos, pažymėtos indeksu 1a1Ž, būklę, užfiksuotą 2012 m. spalio 11 d. kadastrinių matavimų byloje, o atsakovams neįvykdžius šio teismo sprendimo, skirti jiems baudą ir leisti ieškovams savo lėšomis atkurti buvusią verandos būklę, priteisiant iš atsakovo atlyginti remonto išlaidas pagal pateiktus dokumentus.
3. Ieškovai nurodė, kad jie kartu su atsakovais bendrosios dalinės nuosavybės teise lygiomis dalimis valdo namą. Atsakovai sau priklausančią namo dalį įgijo 2012 m. rugsėjo 19 d. pirkimo-pardavimo sutartimi, kai VI Registrų centre buvo įregistruoti 1998 m. lapkričio 3 d. užfiksuoti namo kadastro duomenys. 2012 metais buvo atliktas namo paprastas remontas, o jo metu padaryti pakeitimai užfiksuoti 2012 m. lapkričio 29 d. kadastrinių matavimų byloje. Palangos miesto apylinkės teismo 2016 m. spalio 11 d. sprendimu ieškovai buvo įpareigoti pašalinti savavališkos rekonstrukcijos padarinius patalpoje, pažymėtoje indeksu 5 (išskyrus sanitarinį mazgą), kad ši patalpa atitiktų iki savavališkos rekonstrukcijos buvusių matmenis, užfiksuotus 1963 m. birželio 20 d. kadastro duomenų byloje pagal inventorinės bylos planą. Ieškovai įvykdė sprendimą, todėl 2017 m. balandžio 24 d. VI Registrų centras atliko papildomus kadastrinius matavimus ir užfiksavo pagal teismo sprendimą atliktus darbus. Tačiau atsakovai nesutinka, kad ieškovai įregistruotų VI Registrų centre namo kadastro duomenis, užfiksuotus 2017 m. balandžio 24 d. atliktos inventorizacijos metu, o VI Registrų centras atsisakė registruoti pasikeitusius kadastro duomenis nurodęs, kad tokį prašymą turi pateikti visi namo bendraturčiai.
4. Ieškovai pažymėjo, kad naudojimosi namo atskiromis patalpomis tvarka iki šiol nėra nustatyta, tačiau šalys faktiškai naudojasi namu tokiu būdu: ieškovai naudoja 53,41 kv. m patalpas (46,93 kv. m gyvenamosios patalpos ir 6,48 kv. m pagalbinės patalpos); atsakovai naudoja 52,97 kv. m gyvenamosiomis patalpomis. Ieškovai nurodė, kad atsakovai be jų sutikimo pakeitė verandos, plane pažymėtos indeksu 1a1Ž, būseną – išardė duris ir langus. 2012 m. lapkričio 27 d. atliekant namo kadastrinius matavimus veranda buvo inventorizuota kaip 6,80 kv. m ploto atskira uždara patalpa; kadastrinių matavimų byloje esančiose nuotraukose matyti, kad ji yra įstiklinta. 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų byloje esančiose nuotraukose užfiksuota, kad veranda jau nėra įstiklinta, ji inventorizuota kaip atvira veranda. Namas yra valstybės saugomas kultūros paveldo objektas. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Klaipėdos skyrius surašė atsakovo įgaliojamam asmeniui reikalavimą per 1 mėnesį užsandarinti atviras namo verandos langų ir durų angas, o per 6 mėnesius atkurti verandos langų ir durų buvusią būklę, tačiau atsakovai šio įpareigojimo neįvykdė. Atsakovai pakeitė bendro naudojimo patalpas be bendraturčių sutikimo, todėl jie privalo atkurti verandos būklę, buvusią 2012 m. lapkričio 27 d. inventorizacijos metu.
5. Atsakovai priešieškiniu prašė: 1) nustatyti naudojimosi namu tvarką pagal UAB „Vakarų regiono projekta“ 2022 m. sausio 10 d. projektinį pasiūlymą, nustatant, kad ieškovai bendrai naudosis projektiniame pasiūlyme nurodytomis patalpomis, pažymėtomis indeksais 1-1 (kambarys), 1-2 (sandėlis), 1-3 (virtuvė), 1-4 (koridorius), 1-5 (koridorius), II-2 (kambarys) ir II-1B (koridorius); atsakovai bendrai naudosis

projektiniame pasiūlyme nurodytomis patalpomis, pažymėtomis indeksais 1-6 (kambarys), 1-7 (kambarys), II-3 (kambarys) ir II-1A (koridorius); 2) nustatyti naudojimosi žemės sklypu (kadastro Nr. (duomenys neskelbtini)), esančiu (duomenys neskelbtini), tvarką pagal matininko T. P. 2021 m. spalio 12 d. žemės sklypo planą, nurodant, kad ieškovai naudosis dalimis, pažymėtomis indeksais A (po 1/3), G (po 1/6) ir C (po 1/6); atsakovai naudosis dalimis, pažymėtomis indeksais B (po 1/2), G (po 1/4) ir C (po 1/4).

6. Atsakovai nurodė, kad ieškovai riboja jų teisę naudotis bendru turto. Nors šalims priklauso po 1/2 dalį namo, ieškovai naudoja iš esmės visas patalpas. Atsakovai neturi galimybės naudotis namo sanitariniu mazgu ir virtuve, nes ieškovai juos užrakina, be to, jie negali naudotis ir likusia namo dalimi, nes ieškovai čia saugo asmeninius nenaudojamus daiktus. Atsakovai negali naudotis ir žemės sklypu, nes didžiąją jo dalį užima bendro naudojimo teritorija, o vasarą ieškovai ją visą užstato savo automobiliais, todėl atsakovams nebelieka vietos pastatyti savo automobilius.
7. Atsakovai siūlo nustatyti naudojimosi namu tvarką pagal 1988 m. rugsėjo 29 d. kadastro duomenų bylą ir teikia projektinį pasiūlymą, pagal kurį ieškovams atitektų 80,92 kv. m ploto namo vakarinė dalis, o atsakovams – 75,18 kv. m ploto rytinė dalis. Nustačius tokią naudojimosi tvarką neliktų bendrai naudojamų patalpų, bendraturčiai galėtų naudotis patalpomis atskirai, nes liktų esami atskiri jėjimai, o tai šalims užtikrintų galimybę nekludomai naudotis savo turto ir įgyvendinti teisę į privatų gyvenimą. Atsakovų siūloma nustatyti naudojimosi žemės sklypu tvarka taip pat yra racionali, idealiosios dalys atitinka realiąsias, ši naudojimosi tvarka leistų pagrįstai tikėtis, kad daugiau jokių ginčų tarp bendraturčių nebeturėtų kilti.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

8. Plungės apylinkės teismas 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimu netenkino ieškinio ir patenkino priešieškinį.
9. Vadovaudamasis Nekilnojamojo turto registro duomenimis, teismas nustatė, kad namo kadastro duomenys buvo nustatyti 1988 m. rugsėjo 29 d., tačiau ieškovai prašo leisti be atsakovų sutikimo įregistruoti viešame registre kadastro duomenis, nustatytus 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų byloje. Palyginęs minėtas kadastrinių matavimų bylas teismas nurodė, kad jose skiriasi namo pirmo aukšto planai (patalpų išdėstymas ir jų matmenys). Šiuo metu įregistruojame kadastro duomenų byloje pirmo aukšto plane namo rytinėje dalyje yra laiptai, o prašomoje įregistruoti kadastro duomenų byloje pažymėtas naujas priestatas – veranda. Teismas nurodė, kad namas yra valstybės saugomas kultūros paveldo objektas, o minėta veranda faktiškai neegzistuoja. Neteisėtai pastatyta veranda Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybai priėmus 2022 m. birželio 7 d. aktą buvo išbraukta iš registruotos kultūros vertybės duomenų. Atsižvelgdamas į nurodytas aplinkybes, teismas atmetė ieškovo reikalavinį leisti be atsakovų sutikimo įregistruoti VI Registrų centre namo kadastrinius duomenis, nustatytus 2017 m. balandžio 24 d. nekilnojamojo daikto kadastrinių matavimų byloje.
10. Teismas nustatė, kad ieškovai, siekdami nustatyti naudojimosi namu tvarką, vadovaujasi neįregistruotais kadastro duomenimis, nustatytais 2017 m. balandžio 24 d., ir nurodo nebeegzistuojančią 6,80 kv. m verandą. Pagal 1988 m. rugsėjo 29 d. atliktus kadastrinius matavimus, namo plotas yra 156,10 kv. m, o pagal ieškovo pateiktus kadastrinius matavimus, jis sudaro 159,39 kv. m. Neįregistravus kadastro duomenų bylos Nekilnojamojo turto registre, nėra galimybės nustatyti ieškovo siūlomos naudojimosi tvarkos, taip pat negalima susitarti dėl naudojimosi veranda, kurios šiuo metu nėra. Šalių ginčai dėl naudojimosi namu tęsiasi ilgai, atsakovai negali gyventi name, nes šiuo metu negali naudotis jame esančiais sanitariniu mazgu ir virtuve. Ieškovai vieną sanitarinį mazgą ir virtuvę prašo paskirti naudoti jiems, o kita – šalims bendrai. Nustačius tokią naudojimosi namu tvarką nebūtų užkirstas kelias ateityje kilti ginčams, ji būtų neproporcinga ir neužtikrintų atsakovų interesų, todėl teismas atmetė šį reikalavinį.
11. Teismas pažymėjo, kad ieškovai prašo įpareigoti atsakovus atkurti namo verandos būklę, užfiksuotą 2012 m. spalio 11 d. kadastrinių matavimų byloje, o ne jos būklę, atitinkančią viešame registre esančius duomenis. Teismas vertino, kad atsakovai pasielgė teisėtai ir pagrįstai atkurdami namo būklę, užfiksuotą 1988 metų kadastrinių matavimų byloje, kuri yra įregistruota VI Registrų centre. Netenkinęs ieškovo reikalavimo leisti įregistruoti VI Registrų centre be atsakovų sutikimo pakeistus namo kadastro duomenis, nustatytus 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų byloje, teismas atmetė ir išvestinį reikalavinį atkurti buvusią namo padėtį.
12. Spręsdamas dėl atsakovų pateiktos naudojimosi namu tvarkos pagrįstumo, teismas nurodė, kad pagal atsakovų pasiūlymą namas yra padalintas į dvi dalis – pirmoji 80,92 kv. m ploto dalis priskiriama ieškovams; antroji 75,18 kv. m ploto dalis – atsakovams. Teismo vertinimu, atsakovų pasiūlyta naudojimosi namu tvarka atitinka teisingumo ir proporcingumo principus. Nustačius ieškovo siūlomą naudojimosi namu tvarką šalių ginčas nebūtų išspręstas, nes dauguma patalpų būtų naudojami bendrai, o pagal atsakovų siūlomą naudojimosi tvarką namas būtų iš esmės atskirtas, todėl ateityje tarp šalių galimai nekiltų ginčų. Nustačius atsakovų siūlomą naudojimosi namu tvarką ieškovams liktų sanitarinis mazgas ir virtuvė, tačiau jiems tektų įsirengti laiptus į antrame aukšte esančias patalpas, o atsakovai patys įsirengtų virtuvę ir sanitarinį mazgą. Nors patvirtinus atsakovų siūlomą naudojimosi tvarką ieškovams tektų įsirengti laiptus į antrame aukšte esančias patalpas, atsakovų pasiūlymas kompensuoti šiuos nepatogumus skiriant ieškovams papildomus 6 kv. m pastato ploto, teismo vertinimu, yra pagrįstas ir proporcingas.
13. Teismas vertino kaip pagrįstą atsakovų siekį nustatyti naudojimosi žemės sklypu tvarką. Teismas šiuo sprendimu tenkino atsakovų reikalavinį nustatyti naudojimosi namu tvarką ir namas, kuriame yra atskiri jėjimai, iš esmės buvo padalintas į rytinę ir vakarinę dalis, priskirtas atsakovams. Atsakovai prašo nustatyti naudojimosi žemės sklypu tvarką, nustatant, kad atsakovams tenka dalis neužstatyto žemės sklypo ploto, plane pažymėta indeksu B, esanti šalia jiems priskirtos namo dalies, o ieškovams – tokio paties ploto žemės sklypo dalis, plane pažymėta indeksu A, esanti šalia jiems priskirtos namo dalies. Taip pat atsakovai prašo bendrai naudojamą žemės sklypo dalis, pažymėtas indeksais C ir G, padalyti šalims atsižvelgiant į joms tenkančią žemės sklypo plotą. Ieškovams atskirai naudoti priskirtoje žemės sklypo dalyje yra šulinys, tačiau atsakovai perleidžia jį naudoti ieškovams. Įvertinęs nurodytas aplinkybes, teismas padarė išvadą, kad atsakovų pasiūlyta naudojimosi žemės sklypu tvarka yra racionali ir sąžininga. Bendraturčiams tekusios žemės sklypo realiosios dalys atitinka idealiąsias dalis, visiems bendraturčiams tenka pagal savo naudingąsias savybes vienodai vertingos žemės sklypo dalys. Nustačius tokią naudojimosi žemės sklypu tvarką, šalims priskirti žemės sklypo plotai bus naudojami efektyviau, šalims nekils kliūčių patekti į joms priklausančias namo ir žemės sklypo dalis, laisvai jomis naudotis, tokia naudojimosi tvarka nepažeis bendraturčių interesų.
14. Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovo apeliacinį skundą, 2023 m. balandžio 6 d. sprendimu panaikino Plungės apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 12 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – atmetė priešieškinį, o ieškinį patenkino iš dalies: leido įregistruoti VI Registrų centre be atsakovų sutikimo namo kadastro duomenis, nustatytus 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų byloje; įpareigojo atsakovus per 2 mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos atkurti namo verandos būklę, užfiksuotą 2012 m. spalio 11 d. kadastrinių matavimų byloje (atstatyti duris ir langus); atsakovams neįvykdžius teismo sprendimo, teismas leido ieškovams savo lėšomis atkurti verandos būklę ir suteikė jiems teisę išieškoti iš atsakovų turėtas išlaidas. Kitą ieškinio dalį teismas atmetė.
15. Teisėjų kolegija nurodė, kad Palangos apylinkės teismas 2016 m. spalio 11 d. sprendimu byloje Nr. (duomenys neskelbtini) konstatavo, jog namas buvo rekonstruotas, pertvarkant patalpą, pažymėtą indeksu 1-5, – sumontavus pertvarą iš vienos patalpos buvo įrengtos dvi (sanitarinis mazgas ir sandėliukas). Teismas minėtu sprendimu įpareigojo ieškovus per 2 mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos pašalinti savavališkos rekonstrukcijos padarinius (išskyrus sanitarinį mazgą), kad patalpą atitektų iki savavališkos rekonstrukcijos buvusius matmenis, užfiksuotus 1963 m. birželio 20 d. kadastro duomenų byloje pagal inventorinės bylos planą.

Taigi, įsisteisusių teismo sprendimu buvo konstatuota, kad namo duomenys, įrašyti nekilnojamojo turto kadastrė ir užfiksuoti 1963 m. birželio 20 d. kadastrė duomenų byloje, yra pasikeitę. Atlikus namė remonto darbus iš esmės pasikeitė jo vidaus planas (kadastrė duomenys), todėl faktinis namo vidaus planas nebeatitinka VĮ Registrų centré įregistruotų duomenų.

16. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atsakovai atsisako leisti įregistruoti 2017 m. balandžio 24 d. užfiksuotus pakitusius kadastrė duomenis nuogaustaudami, jog ieškovai taip siekia įregistruoti neegzistuojančią verandą ir padidinti namo gyvenamąjį plotą. tačiau teisėjų kolegija šiuos argumentus vertino kaip nepagrįstus. Byloje nėra pareikštas reikalavimas įpareigoti VI Registro centrá įregistruoti 2017 m. balandžio 24 d. nustatytus kadastrė duomenis. Byloje vertinama, ar egzistuoja pagrindas leisti ieškovams pakeisti namo kadastrė duomenis VI Registru centré be atskiro atsakovų sutikimo, t. y. sprendžiamą, ar atsakovai pagrįstai atsisako duoti leidimą ieškovams teikti prašymą pakeisti kadastrė duomenis. Teisės aktuose nustatyta, kad visi Nekilnojamojo turto registre esantys duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčviti istatymų nustatyta tvarka, ir kad Nekilnojamojo turto registro tvarkytojas istatymų nustatyta tvarka atsako už duomenų, kaupiamų Nekilnojamojo turto registre, teisingumą ir apsaugą. VĮ Registrų centro Klaipėdos filialas netenkino ieškovo L. U. prašymo pakeisti namo kadastrė duomenis nurodęs, kad namas valdomas bendrosios nuosavybės teise, todėl prašymą turi pateikti visi savininkai. Rašte taip pat nurodyta, kad namas yra įrašytas į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, todėl atliekant paprastojo remonto darbus turi būti parengtas supaprastintas statybos projektas, kuriam turi pritariti bendraturčiai; šis dokumentas turi būti įrašytas deklaracijoje apie statybos užbaiginą. Taigi, VĮ Registrų centras netenkino ieškovo pateikto prašymo viendėl to, kad prašymas buvo pateiktas ne visų bendraturčių, nepatikrinęs prašomos įregistruoti kadastrinių matavimų bylos teisingumo, tik atkreipęs dėmesį į ypatingą statiniui taikomus reikalavimus.
17. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atsakovai nenurodė jokių objektyvių argumentų, kodėl ieškovams neturėtų būti suteikta galimybė įregistruoti pasikeitusius kadastrė duomenis, nors istatyme yra nustatyta bendraturčių pareiga keisti šiuos duomenis, jei buvo atlikti nekilnojamosios kultūros paveldo vertybės tvarkymo statybos darbai. Pirmosios instancijos teismas nepagrįstai vertino 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų byloje užfiksuotus kadastrė duomenų pokyčius, nes jų atitiktis keliamiems reikalavimams nebuvo šios bylos nagrinėjimo dalykas. Teisėjų kolegija padarė išvadą, kad ieškovai, įgyvendindami savo nuosavybės teises ir nepažeisdami atsakovų teisėtų interesų, turi teisę teikti VĮ Registrų centrai prašymą dėl kadastrė duomenų pakeitimo be bendraturčio sutikimo, todėl tenkino šį reikalaviną.
18. Teisėjų kolegija vertino, kad ieškovo reikalavimas įpareigoti atsakovus atkurti namo verandos būklę, užfiksuotą 2012 m. spalio 11 d. kadastrinių matavimų byloje, atitinka negatorinio ieškinio sampratą, todėl ieškovai turėjo įrodyti, kad jie yra verandos savininkai ir kad verandos durų bei langų išmontavimas pažeidžia jų teises. Tačiau byloje kilo ginčas dėl to, ar veranda egzistuoja. Įvertinusi byloje pateiktus įrodymus, teisėjų kolegija padarė išvadą, kad atvira terasa buvo pastatyta 1964 metais ir egzistavo 1988 metais, keičiant kadastrė duomenis. Buvę namo bendraturčiai įstiklino atvirą terasą ir įrengė duris, taip pertvarkydami ją į verandą. Byloje esantys įrodymai suponuoja išvadą, kad veranda egzistavo vėliausiai nuo 1992 m. gruodžio 10 d. iki tada, kai atsakovai ją vienašališkai išardė ir atkūrė 1988 metų kadastrė byloje užfiksuotą būklę.
19. Nustačiusi, kad veranda egzistavo iki tol, kol atsakovai ją išardė, teisėjų kolegija vertino, ar tokiais veiksmais atsakovai pažeidė ieškovo, kaip namo bendraturčių, teises. Ieškovams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso po 1/2 dalį statinių ir žemės sklypo, todėl pirmoji negatorinio ieškinio sąlyga yra įrodyta. Atsakovai įgijo namo dalį su veranda. Jų argumentai, kad įsigiję dalį namo iš pradžių jie nepastebėjo, tačiau vėliau atkreipė dėmesį, jog namas neatitinka kadastrė duomenų ir, bijodami sulaukti nemalonumų, patys atkūrė verandos būklę, užfiksuotą 1988 metais, nėra pakankami siekiant pagrįsti, kad jų veiksmai atitinka teisės aktų reikalavimus. Atsakovai privalėjo kreiptis į bendraturčius ir kartu su jais spręsti, kokius veiksmus reikėtų atlikti su bendrąja nuosavybe. Byloje nėra duomenų, kad prieš pradėdami ardyti verandą atsakovai būtų pasidomėję, ar jai įrengti reikalingi specialūs leidimai, ar ieškovai nėra pradėję pasikeitusių kadastrė duomenų įregistravimo procedūrą, nesitarę su bendraturčiais, bet vienašališkai priėmė sprendimą išardyti dalį pastato, nors byloje nėra įrodymų, kad veranda pastatyta neteisėtai. Teisėjų kolegijos vertinimu, verandos durų ir langų išmontavimas pažeidžia ieškovo teises, todėl atsakovai privalo atkurti iki teisės pažeidimo buvusią padėtį.
20. Teisėjų kolegija nurodė, kad šio teismo sprendimo pagrindu ieškovai įgijo teisę teikti VĮ Registrų centrai prašymą pakeisti namo kadastrė duomenis pagal 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų bylą, tačiau sprendimo priėmimo metu nėra žinoma, ar šie kadastrė duomenys bus įregistruoti. Teismui leidus ieškovams teikti prašymą dėl kadastrė duomenų pakeitimo be bendraturčių sutikimo, VĮ Registrų centras turės įvertinti, ar teikiama kadastrinių matavimų byla atitinka visus įstatymuose keliamus reikalavimus. Atsižvelgdama į tai, kad ieškovai ir atsakovai prašo nustatyti naudojimosi namu tvarką vadovaudamiesi skirtingomis kadastrinių matavimų redakcijomis, teisėjų kolegija konstatavo, kad šio sprendimo priėmimo metu nėra galimybės objektyviai nustatyti, kuris iš projektinių pasiūlymų labiausiai atitinka faktinę padėtį, mažiausiai pažeidžia šalių teises ir sudaro mažiausiai prielaidų kilti naujiems konfliktams. Tokias išvadas bus galima padaryti tik po to, kai VĮ Registrų centras išspręs klausimą dėl ieškovo prašomų kadastrė duomenų pakeitimo.
21. Įvertinusi šalių pateiktus projektinius pasiūlymus, teisėjų kolegija konstatavo, kad abu jie yra ydingi. Vertindama ieškovo pateiktą naudojimosi namu tvarkos projektą teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo pozicija, kad ši naudojimosi tvarka neužkirstų kelio ateityje galbūt kiliantiems ginčams tarp ieškovo ir atsakovų, būtų neproporcinga ir neatitiktų atsakovų interesų. Teisėjų kolegija nurodė, kad nustačius atsakovų siūlomą naudojimosi tvarką galėtų būti užkirstas kelias bendraturčių ginčų atsiradimui, tačiau iš šio pasiūlymo nėra aišku, ar ieškovai turės galimybę įsirengti laiptus ir taip patekti į jiems priklausančias patalpas antrame aukšte. Atsakovai teigia, kad ieškovai laiptus galėtų įsirengti pirmo aukšto patalpoje, pažymėtoje indeksu 1-4, tačiau šios patalpos plotis sudaro 1,65 m ir nėra aišku, ar joje bus galimybė įrengti tinkamus naudotis laiptus ir liks pakankamai vietos praeiti; be to, nėra aišku, ar nustačius atsakovų prašomą patvirtinti naudojimosi tvarką atsakovai galės iš patalpos, pažymėtos indeksu 1-4, patekti į kitas patalpas, pažymėtas indeksais 1-1, 1-2, 1-3, 1-5.
22. Teisėjų kolegija netenkino abiejų šalių reikalavimų nustatyti naudojimosi namu tvarką. Atsižvelgdama į tai, kad atsakovų prašomą patvirtinti naudojimosi žemės sklypu tvarką yra susijusi su naudojimosi namu tvarka, teisėjų kolegija vertino, kad šiuo atveju nėra galimybės objektyviai nustatyti, ar atsakovų prašomą nustatyti naudojimosi žemės sklypu tvarką atitinka visų bendraturčių interesus, todėl netenkino ir šio reikalavimo.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

23. Kasacinių skundo atsakovai prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo 2023 m. balandžio 6 d. sprendimą ir palikti nepakeistą Plungės apylinkės teismo 2022 m. gruodžio 22 d. sprendimą arba bylą perduoti apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 23.1. Nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme buvo pažeista teisė į nešališką teismą, nes byla buvo išnagrinėta neteisėtose sudėties teismo, o tai atitinka Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 329 straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyta absoliutu teismo sprendimo negaliojimo pagrindą. Byla išnagrinėjusius teisėjų kolegijos pirmininkė dalvavo apeliacine tvarka nagrinėjant kita bylą, kurioje buvo nagrinėjamas šalių ginčas dėl naudojimosi namu tvarkos nustatymo, todėl ji turėjo nusišalinti nuo šios bylos nagrinėjimo. Ginčijamame sprendime apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad iš atsakovų pateikto pasiūlymo jam nėra aišku, ar ieškovai turės galimybę įsirengti laiptus ir patekti į jiems priklausančias patalpas antrame aukšte. Galimai tokios teisėjų kolegijos pirmininkės abejonės susiformavo jai priimanč ankstesnį sprendimą dėl naudojimosi namu tvarkos nustatymo, nes minėtoje byloje atmesdamas atsakovų pasiūlytą naudojimosi tvarką teismas nurodė, kad ją nustačius galėtų būti sudarytos kliūtys patekti į patalpas, esančias palėpėje. Įvertinus abi bylas, matyti, kad teismas nenori spręsti ginčo iš esmės, todėl ginčas tęsiasi beveik 10 metų. Teismų sprendimai yra iš esmės

tapatūs – teismai nenustatė faktinių aplinkybių, išvadas grindė tik abejonėmis, nenurodė šalinis jokių ginčo sprendimo galimybių.

- 23.2. Apeliacinės instancijos teismo sprendimas kelia abejonių dėl teismo nešališkumo, nes jame yra ginamos tik ieškovo teisės. Teismas nevertino atsakovo argumentų, kad ieškovo, vietoje terasos įrengdami verandą, vykdė savavališką statybą, taip pat neatsižvelgė į ieškovo nenaudingus įrodymus, kad VI Registru centras du kartus atmetė jo prašymą įregistruoti pakitusius namo kadastro duomenis ne tik dėl to, kad nėra bendraturčių sutikimo, bet ir todėl, kad nebuvo pateiktas statybos užbaigimo aktas, be to, namui rekonstruoti yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas ir projektas. Teismas nurodė, kad namas yra įrašytas į Nekilnojamojų kultūros vertybių registrą, tam, kad galėtų būti atliktas jo paprastasis remontas, yra keliami specialūs reikalavimai, todėl, teismui leidus ieškovams pateikti prašymą pakeisti kadastro duomenis be bendraturčių sutikimo, VI Registru centras dar turės įvertinti, ar teikiama kadastrinių matavimų byla atitinka įstatymuose keliamus reikalavimus. Tokie teismo teiginiai kelia abejonių dėl jo nešališkumo, nes teismas remiasi byloje nenustatyta aplinkybe, kad buvo atliktas paprastasis namo remontas, nors pagal teisės aktus pastato tūrio padidinimas vertinamas kaip rekonstrukcija. Taip teismas paneigia ieškovo neteisėtus veiksmus ir bando paaiškinti, kad ieškovo, padidindami namo tūrį, atliko paprastąjį remontą, kuriam nėra reikalingas statybos leidimas ir projektas. Teismas, iš esmės suprasdamas, kad ieškovo prašymas leisti be atsakovo sutikimo įregistruoti pakitusius namo duomenis nesukels jiems jokių materialinių teisinių pasekmių, nes negalėdami įrodyti statybų teisėtumo jie negalės įregistruoti šių duomenų, tenkino šį reikalavimą ir tai sudarė jam pretekstą atmesti atsakovo siūlomą naudojimosi namu ir žemės sklypu tvarką.
- 23.3. Abejonių dėl teismo nešališkumo kelia tai, kad jis įpareigojo atsakovus atkurti verandos būklę, užfiksuotą 2012 m. spalio 11 d. kadastrinių matavimų byloje, nors ieškovams teismas leido įregistruoti namo kadastro duomenis, nustatytus pagal 2017 m. balandžio 24 d. kadastrinių matavimų bylą. Toks sprendimas yra prieštaringas, nes nėra aišku, kuri iš kadastrinių matavimų bylų turėtų būti pripažinta teisinga ir registruotina viešame registre. Teismas nemotyavo šios sprendimo dalies. Teismas nevertino 2012 m. spalio 11 d. kadastro duomenų teisingumo, nes jie nebuvo patvirtinti viešojo administravimo subjekto sprendimu. 2012 m. spalio 11 d. byloje esantys duomenys neatitinka namo kadastro duomenų, nustatytų 1988 m. rugsėjo 29 d. ir įregistruotų Nekilnojamojo turto registre.
- 23.4. Teismas nevertino esminės aplinkybės, kad vietoje atviros terasos įrengę uždarą verandą ieškovo pakeitė namo kadastro duomenis, padidindami jo tūrį, o tai reiškia, kad buvo atlikta rekonstrukcija. Rekonstruojant namą buvo reikalingas statybą leidžiantis dokumentas ir statybos projektas, todėl ieškovo pažeidė statybą reglamentuojančius teisės aktus. Savavališkos statybos darbais ieškovo sukūrė daiktą, kuris negali dalyvauti civilinėje apyvartoje, tuo labiau kad jis yra vpač saugomoje teritorijoje, kuriai yra nustatyta specialioji žemės naudojimo sąlyga – nekilnojamojų kultūros vertybių teritorija, saugoma valstybės. Taigi, buvo pažeistas ir viešasis interesas, todėl teismas turėjo nustatyti šį pažeidimą *ex officio* (pagal pareigas) ir atmesti neteisėtą ieškovo reikalavimą leisti Nekilnojamojo turto registre įregistruoti daiktą, kuris negali dalyvauti civilinėje apyvartoje.
- 23.5. Apeliacinės instancijos teismas, pažeisdamas įrodymų vertinimo taisykles, nepakankamai motyvuodamas savo sprendimą, vertindamas tik ieškovo palankias aplinkybes, neįvertinęs atsakovo pagrindinių argumentų, neįvertinęs, ar ieškovo savo veiksmais nepažeidžia atsakovo, kaip bendraturčių, teisių, nebuvo toks objektyvus ir nešališkas, kad būtų galima tvirtinti, kad teismas, ir konkrečiai teisėjų kolegijos pirmininkė ir pranešėja, neturėjo išankstinio nusistatymo ir ginčą išsprendė netendencingai.
- 23.6. Nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme buvo pažeista teisė į teisingą teismą. Teismas nurodė, kad jis nesprendžia ginčo dėl įpareigojimo VI Registru centrai įrašyti pasikeitusius namo kadastro duomenis, tačiau vertina, ar egzistuoja pagrindas leisti ieškovams pakeisti šiuos duomenis VI Registru centre be atsakovo sutikimo. Taigi, teismas tik formaliai įvertino, ar atsakovo pagrįstai atsisako leisti ieškovams pateikti prašymą pakeisti kadastro duomenis, tačiau jis neįvertino, kad, patenkinus šį reikalavimą, ieškovams nekils jokių materialinių teisinių pasekmių. VI Registru centras atmetė ieškovo prašymą pakeisti namo kadastro duomenis ne tik todėl, kad jo nepasirašė atsakovo, bet ir todėl, kad įstiklinus atvirą terasą buvo suformuota papildoma namo patalpa (veranda) ir pasikeitė jo parametrai, tačiau namas yra įrašytas į Nekilnojamojų kultūros vertybių registrą, todėl vykdamas statybos darbus turėjo būti parengtas statybos projektas, jam turėjo pritarti bendraturčiai, jis turėjo būti įrašytas deklaracijoje apie statybos užbaigimą. Net teismui priėmus ieškovams palankų sprendimą, jie negalės įregistruoti Nekilnojamojo turto registre pasikeitusių namo duomenų. Perstatytas ir neteisintas namas negali dalyvauti civilinėje apyvartoje ir būti ginčo dėl jo naudojimosi tvarkos nustatymo objektu. Šis ieškovo reikalavimas nesukels jiems jokių teisinių padarinių, todėl bylos dalis dėl namo kadastro duomenų įregistravimo ir pagal juos naudojimosi namu tvarkos nustatymo turėjo būti nutraukta vadovaujantis CPK 293 straipsnio 1 punkte nustatytu pagrindu. To nepadarę teismai pažeidė proceso teisės normas ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikoje pateikto išaiškinimo. Kartu su kasaciniu skundu atsakovo teikia VI Registru centro sprendimą atsisakyti įregistruoti 2017 m. atliktus namo kadastrinius matavimus ir daiktines teises. Šis įrodymas patvirtina, kad teismo sprendimas nesukelia ieškovams jokių materialinių teisinių pasekmių, tačiau sukėlė neigiamas pasekmes atsakovams, nes užkirta jiems kelią įgyvendinti nuosavybės teises į namą ir žemės sklypą.
- 23.7. *Teismas netinkamai taikė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.77 straipsnį, reglamentuojantį bendro daikto padidinimą ir bendraturčių dalių pasikeitimą. Teismas netaikė CK 4.77 straipsnio, o tai leidžia padaryti prielaidą, kad teismas vertino, jog veranda priklauso tik ieškovams. Tačiau patys ieškovo vertino verandą kaip padidėjusią namo dalį ir siekė nusistatyti naudojimosi namu su padidėjusia dalimi tvarką, todėl laikytina, kad veranda – tai padidėjusi namo dalis, esanti bendrosios dalinės nuosavybės objektu, kuriai turi būti taikomos CK 4.77 straipsnis. Byloje buvo svarbu įvertinti, ar atsakovo gali pretenduoti į padidėjusią namo dalį, tačiau teismas šio klausimo nevertino. Teismas nepagrįstai nurodė, kad namo, kaip kultūros vertybės, kadastro duomenų pakeitimas ir jų atitiktis keliamiems reikalavimams nėra šios bylos dalykas, nes CK 4.77 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad bendraturčių dalių bendrojoje dalinėje nuosavybėje jo reikalavimu gali būti padidinama ir atitinkamai pakeičiama naudojimosi tvarka, jei bendras daiktas padidinamas laikantis įstatymuose nustatytų taisyklių. Spręsdamas ginčą pagal CK 4.77 straipsnį dėl bendro daikto padidinimo statybos būdu, teismas ignoravo Lietuvos Respublikos statybos įstatymą ir CK 4.103 straipsnį, taip pat teismų praktikoje pateiktus išaiškinimus.*
24. Trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimų, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos atsiliepimu į kasacinį skundą pateikė paaiškinimus dėl namo statuso. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 24.1. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme yra nustatytos kultūros paveldo objektų valdytojų teisės ir pareigos, tačiau jame nėra reglamentuoti klausimai dėl nuosavybės teisinių santykių, naudojimosi tvarkos ar atidalijimo iš bendrosios dalinės nuosavybės. Nepriklausomai nuo to, kokia būtų nustatyta naudojimosi namu tvarka, paveldosaugos reikalavimai liks nepakitę.
- 24.2. Ginčo namas yra nekilnojamojo kultūros paveldo objektas – (duomenys neskelbtini) ir (duomenys neskelbtini) namas. Namas taip pat patenka į nekilnojamojo kultūros paveldo vietovės – (duomenys neskelbtini) – teritoriją, kuriai paveldosaugos reikalavimai nustatyti (duomenys neskelbtini) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiajame plane – teritorijos ir apsaugos zonos ribų plane ir tvarkymo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos kultūros ministro (duomenys neskelbtini) įsakymu Nr. (duomenys neskelbtini). Pagal galiojantį teisinį reglamentavimą, atliekant šio pastato kapitalinio ar paprastojo remonto darbus, yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas.
25. Kiti dalyvaujantys byloje asmenys įstatymuose nustatyta tvarka nepateikė atsiliepimų į kasacinį skundą.

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl naujų įrodymų kasaciniame teisme priėmimo

26. Pagal CPK 347 straipsnio 2 dalį kasaciniame skunde neleidžiama remtis naujais įrodymais bei aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme. Pagal CPK 353 straipsnio 1 dalį, kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskųstus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių.
27. Taigi, kasacinis teismas netiria nei byloje jau esančių, nei naujų įrodymų, nenustato faktinių aplinkybių. Kasacinio proceso metu yra tikrinamas apeliacinės instancijos teismo procesinis sprendimas tik teisės taikymo aspektu, t. y. ar pagal byloje nustatytas faktines aplinkybes taikytinas įstatymas buvo teisingai išaiškintas ir pritaikytas, atsižvelgiant į sprestinų klausimų reikšmingumą vienodos teismų praktikos formavimui. Toks teisinis reguliavimas lemia išvadą, kad kasaciniame teisme negali būti teikiami nauji įrodymai, kurie nebuvo tiriami pirmosios ir apeliacinės instancijos teismuose, nepriklausomai nuo to, ar jie egzistavo bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu.
28. Atsakovai kartu su kasaciniu skundu pateikė naujus įrodymus, kurių nebuvo bylos nagrinėjimo metu: VĮ Registrų centro 2023 m. gegužės 4 d. atsakymą įregistruoti gyvenamojo namo 2017 m. atliktus kadastrinius matavimus ir daiktines teises pagal P. U. prašymą, taip pat anksčiau nagrinėtoje civilinėje byloje 2015 m. rugsėjo 16 d. pirmosios instancijos ir 2016 m. vasario 10 d. apeliacinės instancijos teismų procesinius sprendimus ir Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininko 2015 m. lapkričio 16 d. nutartį. Vadovaudamasi šios nutarties 26–27 punktuose nurodytais argumentais, atsakovų pateiktus naujus įrodymus teisėjų kolegija atsisako priimti.
29. Atsižvelgdama į anksčiau aptartas bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas ir į tai, kad kasacinis teismas pasisako tik teisės klausimais ir tik dėl kasacijos pagrindą sudarančių kasaciniame skunde nurodytų išaminių teisinių argumentų, teisėjų kolegija pasisakys tik kasaciniame skunde toliau nurodytais teisės klausimais.

Dėl teismo nešališkumo

30. Atsakovai kasaciniame skunde kelia klausimą dėl galimo apeliacinės instancijos teismo šališkumo. Atsakovai teigia, kad viena iš apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos, priėmusios kasacinę tvarka skundžiamą nutartį, teisėjų dalyvavo ankstesniame apeliaciniame procese kaip teisėjų kolegijos narė, nagrinėjant ginčą tarp tų pačių šalių ir dėl to paties dalyko, t. y. dėl naudojimosi tvarkos tuo pačiu turtu nustatymo. Dėl šios priežasties atsakovai mano, kad bylą apeliacine tvarka išnagrinėjo šališkas, todėl neteisėtos sudėties teismas.
31. Pažymėtina, kad teisėjo nepriklausomumo ir nešališkumo principas yra vienas iš svarbiausių civilinio proceso principų. Siekiant užtikrinti realų teisės į nešališką ir objektyvų teismą įgyvendinimą, CPK normose įtvirtintas nušalinimo institutas. CPK 68 straipsnyje nustatyta teisėjo pareiga, esant CPK 65–67 straipsniuose nurodytoms aplinkybėms, nusišalinti, taip pat byloje dalyvaujančio asmens teisė reikšti tokiais atvejais teisėjui nušalinimą. Teisėjas privalo nusišalinti nuo bylos nagrinėjimo arba jam gali būti pareikštas nušalinimas, be kitų atvejų, jeigu jis yra (ne)tiesiogiai suinteresuotas bylos baigtimi; jeigu jis dalyvavo priimančias sprendimą byloje žemesniosios ar aukštesniosios instancijos teisme; jeigu jis šioje byloje vykdė teisminę mediaciją arba vykdė mediaciją dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu (CPK 65 straipsnio 1 dalies 5, 6, 7 punktai); taip pat kitais atvejais, jeigu yra aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo (CPK 66 straipsnis).
32. Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktikoje nurodoma, kad nešališkumas paprastai reiškia išankstinio nusistatymo, tendencingumo neturėjimą. Vadovaujantis nusistovėjusia EŽTT praktika, nešališkumas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 straipsnio 1 dalies prasme turi būti nagrinėjamas dviem aspektais, t. y. pagal objektyvųjį ir subjektyvųjį testus. Vadovaujantis subjektyviuoju testu, atsižvelgtina į konkretaus teisėjo asmeninius įsitikinimus ir elgesį, t. y. ar teisėjas konkrečioje byloje turi kokį nors išankstinį nusistatymą ar tendencingumą, tuo tarpu vadovaujantis objektyviuoju testu vertintina, ar pats teismas ir jo sudėtis suteikė pakankamas garantijas, kad būtų pašalintos bet kokios teisėtos abejonės dėl jo nešališkumo (žr., pvz., EŽTT 2015 m. balandžio 23 d. sprendimo byloje *Morice prieš Prancūziją*, peticijos Nr. 29369/10, par. 73).
33. Taikant subjektyvųjį teisėjo nešališkumo testą yra laikomasi teisėjo nešališkumo prezumpcijos, kuri reiškia, kad asmeninis teisėjo nešališkumas yra prezumuojamas, kol nėra tam prieštaraujančių įrodymų (žr., pvz., EŽTT 2000 m. gruodžio 21 d. sprendimo byloje *Wettstein prieš Šveicariją*, peticijos Nr. 33958/96, par. 43; 2005 m. gruodžio 15 d. sprendimo byloje *Kyprianou prieš Kiprą*, peticijos Nr. 73797/01, par. 119; 2009 m. spalio 15 d. sprendimo byloje *Micallef prieš Maltą*, peticijos Nr. 17056/06, par. 94). Objektyvusis teisėjo nešališkumo testas yra laikomas svarbia papildoma garantija, atsižvelgiant į tai, kad kai kuriose bylose gali būti sudėtinga pateikti įrodymus, paneigiančius teisėjo subjektyviojo nešališkumo prezumpciją (žr. EŽTT 1996 m. birželio 10 d. sprendimo byloje *Pullar prieš Jungtinę Karalystę*, peticijos Nr. 22399/93, par. 32). Taikant objektyvųjį teisėjo nešališkumo testą reikia nustatyti, ar, be teisėjo elgesio, yra kitų patikrinamų faktų, kurie gali kelti abejonių dėl teisėjo nešališkumo. Taikant šį testą didelė reikšmė suteikiama suinteresuoto asmens požiūriui, objektyvaus stebėtojo nuogaustavimams. Tai, kaip situacija atrodo, turi tam tikros svarbos arba, kitaip tariant, „teisingumas ne tik turi būti įvykdytas, jis taip pat turi atrodyti įvykdytas“ (žr., pvz., EŽTT 1984 m. spalio 26 d. sprendimo byloje *De Cubber prieš Belgiją*, peticijos Nr. 9186/80 par. 26; 2009 m. spalio 15 d. sprendimo byloje *Micallef prieš Maltą*, peticijos Nr. 17056/06, par. 98).
34. EŽTT, vertindamas teisėjo galimą šališkumą dėl skirtingų funkcijų vykdymo teisminiame procese ir sprenddamas, ar yra teisėtas pagrindas abejoti teisėjo nešališkumu, didžiausią dėmesį skiria bylose nagrinėtų klausimų tapatumui (žr., pvz., EŽTT 2000 m. birželio 6 d. sprendimo byloje *Morel prieš Prancūziją*, peticijos Nr. 34130/96, par. 47). Tam, kad būtų galima pripažinti teisėjo šališkumą, būtina nustatyti, jog teisėjas du kartus nagrinėjo tapatūs faktus, turėjo atsakyti į tą patį klausimą, ar skirtumas tarp sprestų klausimų buvo labai menkas (žr., pvz., EŽTT 2016 m. gegužės 17 d. sprendimo byloje *Liga Portuguesa de Futebol Profissional prieš Portugaliją*, peticijos Nr. 4687/11, par. 69). Gali būti svarbu, pavyzdžiui, tai, ar pirmasis teismo sprendimas jau buvo įsiteisėjęs ir bet kuris teisėjas būtų saistomas sprendimo *res judicata* (teismo išspręstas klausimas) galios ir pan. (žr., pvz., EŽTT 2007 m. spalio 22 d. sprendimo byloje *Lindon, Otchakovsky-Laurens and July prieš Prancūziją (GC)*, peticijos Nr. 21279/02, 36448/02, par. 79).
35. Sprendžiant teisėjo (teismo) (ne)šališkumo klausimą, atsižvelgtina į tai, ar egzistuoja realūs faktai, keliantys abejonių dėl teisėjo nešališkumo,

ar nuogastavimai yra objektyviai pagrįsti, koks yra esminių skirtingose bylose spęstų klausimų, nagrinėtų faktų ryšys. Kasacinio teismo yra išaiškinta, kad, atsižvelgiant į EŽTT formuojamą praktiką, bylos šaliai argumentuojant, jog ji neteko galimybės į nešališką požiūrį naujoje (šioje) byloje, kadangi pirmosios instancijos teismo vidinis įsitikinimas buvo nulemtas kitos civilinės bylos, kurioje tas pats teisėjas priėmė sprendimą dėl tų pačių asmenų ir juo rėmėsi šioje byloje, turi būti identifikuoti teisėjo nurodytose bylose nagrinėti faktai, jų ryšys (tapatumas), taip pat bylose spęsti teisiniai klausimai, siekiant nustatyti, ar jie yra panašūs ar galbūt visiškai skirtingi (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-10-1075/2020, 46 punktas).

36. Kasacinio teismo praktikoje taip pat nurodoma, kad šalis, žinodama apie teismo sudėtį, abejones dėl teismo šališkumo turėtų reikšti visų pirma tą bylą nagrinėjančiam teismui, o ne skųsdama sprendimą ankstesnės instancijos teismui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-124-684/2022, 34 punktas).
37. Vien tai, jog teisėjas priėmė ar dalyvavo priimančią procesinį sprendimą, kuriame pasisakoma tam tikru fakto ir teisės aiškinimo klausimu, savaime nereiškia, kad vėliau jis nebegali šiuo klausimu pasisakyti ar remtis anksčiau pateiktu teisės aiškinimu nagrinėdamas kitas bylas. Tokiais atvejais sprendžiant dėl galimo teisėjo (ne)šališkumo esminę reikšmę turi sąsaja tarp ankstesnėje ir vėlesnėje (-se) byloje (-ose) nagrinėjamų situacijų. Ar ši sąsaja yra tokia glaudi, kad byloje dalyvaujančių asmenų abejonės dėl bylą nagrinėjančio teisėjo galimo šališkumo (išankstinio nusistatymo) laikomos objektyviai pagrįstomis, kiekvienu atveju sprendžiama individualiai, atsižvelgiant į ankstesnėje ir vėlesnėje bylose dalyvaujančių asmenų (ne)tapatumą, bylose nagrinėjamus faktus, jų ryši (tapatumą), bylose sprendžiamus teisinius klausimus ir kitas aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-171-969/2022, 42 punktas). Teismo sudėties tapatumas tuo atveju, kai pagrįstai remiamasi prejudicine ankstesnio teismo sprendimo galia, nesuponuoja pagrindo konstatuoti teismo (teisėjo) šališkumo, išankstinės nuomonės (nusistatymo) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-10-1075/2020, 42 punktas).
38. Nagrinėjamoje byloje šią bylą nagrinėjusiam apeliacinės instancijos teisme teisėjų kolegijos pirmininkė ir pranešėja buvo teisėja J. G., kuri buvo viena iš kolegijos narių ankstesnėje apeliacine tvarka išnagrinėtoje byloje tarp tų pačių šalių, kurioje vienas iš sprendžiamų klausimų buvo naudojimosi tvarkos tuo pačiu bendrosios nuosavybės teise priklausančiu gyvenamuoju namu nustatymas. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad nagrinėjamoje byloje nustatytos aplinkybės nesudaro pagrindo spęsti, jog egzistuoja aplinkybės, kurios keltų abejonių objektyviam stebėtojų dėl teisėjos J. G. galimo šališkumo.
39. Pirmą, nagrinėjamoje byloje ir anksčiau išnagrinėtoje byloje spęsti klausimai sutampa tik iš dalies (dėl naudojimosi tvarkos nustatymo). Kasaciniame skunde nėra teigiama, kad buvo vertinami tie patys šalių pateikti naudojimosi tvarkos nustatymo projektai. Kadangi nagrinėjamoje byloje buvo vertinami kiti naudojimosi tvarkos nustatymo projektai nei ankstesnėje byloje, todėl abiejų bylų faktinės aplinkybės nėra tapačios, šalių pateikti naudojimosi tvarkos nustatymo projektai buvo savarankiškai vertinami kasacinio teismo praktikoje pripažintų kriterijų kontekste pagal nagrinėjamoje byloje nustatytas aplinkybes. Tai leidžia teigti, kad šiose bylose buvo nagrinėjamos skirtingos faktinės aplinkybės ir atitinkamai skyrėsi šalių reikalavimai (ginčo dalykas).
40. Apeliacinės instancijos teismas vertino ir pasisakė dėl anksčiau įsiteisėjusių Palangos apylinkės teismo 2016 m. spalio 11 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. (duomenys neskelbtini) nustatytų prejudicinę reikšmę turinčių aplinkybių dėl šalių priklausančio gyvenamojo namo vidinių pertvarkymų ir dėl to pasikeitusių kadastrinių duomenų, vertino nagrinėjamoje byloje šalių pateiktus naudojimosi tvarkos nustatymo projektus ir atsisakė juos tvirtinti dėl to, kad negalėjo spęsti, kuris projektas mažiausiai pažeidžia šalių teises į nuosavybę ir sudaro mažiausiai prielaidų naujiems konfliktams tarp bendraturčių kilti, nes faktinė situacija, pateikti projektai neatitiko viešame registre įregistruotų kadastro duomenų. Kita vertus, apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pripažino, kad abu projektai ydingi, ir vertino juos nesusiedama jų su ankstesnėje byloje nustatytomis prejudicinės reikšmės neturinčiomis aplinkybėmis. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad vien aplinkybė, jog teismas savo sprendime remiasi kai kuriomis aplinkybėmis, kurios buvo nustatytos tos pačios sudėties teismo ankstesnėje byloje tarp tų pačių ginčo šalių, savaime nepagrindžia teismo (teisėjo) šališkumo, absoliutaus šio teismo sprendimo negaliojimo pagrindo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-10-1075/2020, 46 punktas).
41. Antra, byloje nėra duomenų apie tai, kad nagrinėjant bylą apeliacinės instancijos teisme atsakovai būtų teikę pareiškimus dėl teisėjos J. G. nušalinimo dėl šios galimo šališkumo. Nors atsakovams buvo žinoma apie ginčą nagrinėjančio apeliacinės instancijos teismo sudėtį, atsakovai argumentus dėl galimo teisėjos šališkumo pateikė tik kasaciniam teismui. Tai leidžia teigti, kad atsakovams bylos nagrinėjimo apeliacinės instancijos teisme metu abejonių dėl teisėjos šališkumo nekilo.
42. Aplinkybė, jog apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegija bylos įrodymus įvertino nepalankiai atsakovams, kad nė vieno iš šalių pateiktų projektų nepripažino atitinkančiu naudojimosi tvarkos nustatymo kriterijus, nereiškia apeliacinės instancijos teismo teisėjų kolegijos šališkumo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-1082/2002; 2014 m. rugsėjo 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-347/2014).
43. Apibendrinama teisėjų kolegija nusprendžia, kad atsakovų kasaciniame skunde nurodomi argumentai nesudaro pagrindo spęsti, jog apeliacinės instancijos teismas buvo šališkas. Todėl atsakovų kasacinio skundo argumentai dėl galimo apeliacinės instancijos teismo šališkumo atmetini kaip nepagrįsti.

Dėl reikalavimo leisti atlikti nekilnojamojo daikto kadastrinius matavimus be bendraturčio sutikimo (ne)galėjimo būti savarankišku civilinės bylos nagrinėjimo dalyku

44. Kasacinio teismo jurisprudencijoje yra išaiškinta, jog teismas *ex officio* privalo patikrinti, ar ginčas (jo atskiras reikalavimas) nagrinėtinas teisme, taip pat ar į teismą kreipėsi ir reikalavimus pareiškė suinteresuotas asmuo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-255-1075/2020, 30 punktas). Teismo pareiga *ex officio* patikrinti, ar ginčas nagrinėtinas teisme, apima ir pareigą patikrinti, ar konkretus ieškinyje pareikštas reikalavimas gali būti savarankišku nagrinėjamo ginčo dalyku.
45. Teisė kreiptis į teismą yra asmens konstitucinė teisė, įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnyje, taip pat CPK 5 straipsnio 1 dalyje. CPK 5 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.
46. Įgyvendinus teisę į teisminę gynybą pasiekiamas materialusis teisinis efektas, t. y. modifikuojamos (sukuriamos, panaikinamos, pakeičiamos) suinteresuoto asmens subjekcinės teisės ar pareigos. Materialiųjų teisinių padarinių nesukeliantis reikalavimas negali būti savarankiškas bylos nagrinėjimo dalykas, nes jo nagrinėjimas ir patenkinimas nėra teisės į teisminę gynybą įgyvendinimas (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. spalio 13 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-485/2008; 2013 m. balandžio 19 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-241/2013).
47. Teisė į teisminę gynybą, įtvirtinta CPK 5 straipsnyje, sietina tiek su materialiojo teisinio, tiek su procesinio teisinio pobūdžio aplinkybėmis (procesine teise pareikšti ieškinį ir teise į pareikšto reikalavimo patenkinimą, priklausančia nuo materialiojo teisinio pobūdžio faktų), o teismo procesiniai veiksmai nustačius, kad ieškovas negali būti laikomas suinteresuotu asmeniu pagal CPK 5 straipsnį, priklauso nuo to, su kokiomis

aplinkybėmis (materialiojo teisinio ar procesinio teisinio pobūdžio) konkrečiu atveju sietinas ieškovo teisinio intereso nebuvimas.

48. CPK 293 straipsnyje įtvirtinti bylos nutraukimo pagrindai reiškia procesinio pobūdžio kliūtis tęsti bylos nagrinėjimą iš esmės. Įstatymas draudžia atsisakyti priimti ieškinį ar nutraukti bylą dėl materialiojo teisinio pobūdžio motyvų. Tai svarbu teisei į ieškinio patenkinimą, o ne procesinei teisei į ieškinio pareiškimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-471-403/2018, 25 punktas). Taigi, jei ieškovo teisinio suinteresuotumo neturėjimas (išnykimas) konkrečiu atveju sietinas su materialiojo teisinio pobūdžio motyvais (ieškovas neįrodo, kad jam priklauso teisė, kad jo teisė pažeidžiama ar ginčijama, arba ieškovo teisės pažeidimas išnyksta iki teismo sprendimo priėmimo), teismas turi nagrinėti bylą iš esmės ir ieškinį atmesti.
49. Kitokia situacija susiklosto, jei egzistuoja procesinio pobūdžio aplinkybės, su kuriomis sietinas ieškovo teisinio intereso nebuvimas, pavyzdžiui, nustatoma, kad ieškiniu reikiamas reikalavimas pagal savo pobūdį negali sukelti ieškovui jokių materialųjų teisių padarinių. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad materialųjų teisių padarinių nesukeliantis reikalavimas negali būti savarankiškas bylos nagrinėjimo dalykas, nes jo nagrinėjimas ir patenkinimas nėra teisės į teisminę gynybą įgyvendinimas. Jeigu aktai ar veiksmai, dėl kurių reikiamas reikalavimas teismui, nenustato asmens teisių ir pareigų, tai toks reikalavimas nevertinamas kaip materialinis teisinis reikalavimas, sudarantis ieškinio dalyką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-27-684/2020, 23 punktas).
50. Kasacinis teismas yra nurodęs ir tai, kad teisė į teismą turi būti įgyvendinama laikantis įstatyme nustatytos tvarkos. Asmuo, kuris kreipiasi į teismą siekdamas civilinių teisių gynbos, be kita ko, turi nurodyti, kokių materialųjų teisių padarinių jis siekia, t. y. suformuluoti ieškinio dalyką (CPK 135 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Dėl to tais atvejais, kai asmuo kreipiasi į teismą su reikalavimu, kurio patenkinimas nesukelia materialųjų teisių padarinių, teismas, priklausomai nuo procesinės situacijos, turi arba nustatyti terminą ieškinio trūkumams pašalinti, įpareigodamas asmenį suformuluoti ieškinio dalyką, arba atsisakyti priimti tokį reikalavimą, kaip nenagrinėtiną teisme (CPK 137 straipsnio 2 dalies 1 punktas), arba nutraukti civilinę bylą tuo pačiu pagrindu (CPK 293 straipsnio 1 dalies 1 punktas), jeigu ji jau iškelta. Tokie teismo veiksmai negali būti vertinami kaip suinteresuoto asmens teisės į teisminę gynybą pažeidimas, nes, jo reikalavimą teismui priėmus ir išnagrinėjus, teisė į teisminę gynybą nebūtų įgyvendinta (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. rugsėjo 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-453/2013).
51. Bendrosios dalinės nuosavybės teisės objektas valdomas, juo naudojasi ir disponuojama bendraturčių sutarimu, o kai bendraturčiai nesutaria, bendrosios nuosavybės valdymo, naudojimosi ir disponavimo tvarką nustato teismas (CK 4.75 straipsnio 1 dalis).
52. Nekilnojamojo daikto kadastro duomenys – tai duomenys, apibūdinantys nekilnojamojo daikto buvimo vietą, gamtines ir ūkines žemės savybes, geometrinius statinių parametrus ir nekilnojamųjų daiktų naudojimo sąlygas (Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 2 straipsnio 5 dalis). Nekilnojamojo daikto kadastro duomenų nustatymas – tai nekilnojamojo daikto kadastriniai matavimai ar kiti teisės aktų nustatyti veiksmai, dokumentų, kurių reikia naujo nekilnojamojo daikto kadastro duomenims įrašyti į nekilnojamojo turto kadastrą ar jau įrašytiems duomenims pakeisti, ir nekilnojamojo daikto kadastro duomenų bylos parengimas ar jau sudarytos bylos papildymas (Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 2 straipsnio 7 dalis).
53. Nekilnojamojo daikto kadastro duomenys nustatomi atliekant kadastrinius matavimus, naudojant tinkamus metodus ir priemones, užtikrinančius teisės aktų nustatytą reikalavimų matavimų kokybę patenkinimą, kai Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatytais būdais (tarp jų – ir atidalijant Nekilnojamojo turto registre įregistruoto bendrosios nuosavybės teise valdomo nekilnojamojo daikto dalis ir jas suformuojant kaip atskirus nekilnojamuosius daiktus (7 straipsnio 1 dalies 3 punktas) formuojami nekilnojamieji daiktai ar šio įstatymo 9 straipsnyje nustatytais atvejais keičiami nekilnojamųjų daiktų kadastro duomenys.
54. Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje nurodytą prašymą įrašyti nekilnojamojo daikto kadastro duomenis į nekilnojamojo turto kadastrą ar juos pakeisti pateikia nekilnojamojo daikto savininkas ar patikėjimo teise valdantis nekilnojamąjį daiktą asmuo (Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo 13 straipsnio 2 dalis).
55. Šios nutarties 51–54 punktuose aptartos teisės normos leidžia daryti apibendrinimą išvadą, kad, atliekant keliems bendraturčiams bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto kadastrinius matavimus, būtinas visų bendraturčių sutikimas. Iniciatyvą atlikti tokius kadastrinius matavimus gali išreikšti ir vienas iš bendraturčių, tačiau įregistruoti juos viešame registre, nesant kitų bendraturčių sutikimo, jis negali. Teisėjų kolegija pažymi, kad bendraturčių be teisinio pagrindo neduodamas sutikimas atlikti kadastrinius matavimus gali būti vertinamas kaip to siekiančio bendraturčio nuosavybės teisės įgyvendinimo nepagrįstas suvaržymas. Siekiant išvengti tokio ribojimo, bendraturčiams be teisėto pagrindo neduodant sutikimo atlikti nekilnojamojo turto kadastrinius matavimus, šiuos matavimus siekiantis atlikti bendraturtis turi teisę kreiptis į teismą dėl leidimo atlikti tokius matavimus be kitų bendraturčių sutikimo. Tokio leidimo davimas sukelia tiesiogiai materialiąsias teises pasekmes, kadangi asmuo įgyja teisę atlikti teisinius veiksmus. Teismas, vertindamas bendraturčių atsisakymo duoti sutikimą pagrįstumą, turi įvertinti, ar atlikti kadastriniai matavimai atitinka teisės aktų reikalavimus, ar jais nėra pažeidžiamos kitų bendraturčių nuosavybės teisės.
56. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad aptarti motyvai sudaro pagrindą konstatuoti, jog reikalavimas leisti atlikti keliems bendraturčiams bendrosios nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto kadastrinius matavimus be bendraturčių sutikimo gali būti savarankiško nagrinėjimo dalyku. Aplinkybė, ar ketinamas įregistruoti kadastrinių matavimų projektas atitinka teisės aktų reikalavimus ir gali būti registruojamas viešame registre, yra pareikšto materialiojo teisinio reikalavimo patenkinimo ar atmetimo pagrindas, tačiau nesudaro kliūtis kreiptis į teismą su tokiu reikalavimu. Tik bylos nagrinėjimo metu ištyrus šalių pateiktus įrodymus bei šalių nurodomus argumentus, gali būti daroma išvada dėl buvimo ar nebuvimo pagrindo leisti atlikti veiksmus be bendraturčių sutikimo.

Dėl kitų kasacinio skundo argumentų

57. Atsakovai kasaciniame skunde nurodo, kad kadangi ieškovai prašė teismo nustatyti naudojimosi gyvenamuoju namu tvarką pagal naujus (būsimus) gyvenamojo namo kadastro duomenis, gautus padidinus bendrą daiktą (gyvenamąjį namą), ginčas kilo ne tik dėl naudojimosi tvarkos nustatymo, bet ir dėl bendro daikto padidinimo bei bendraturčių dalių, esančių bendrąja daline nuosavybe, pasikeitimo, t. y. ir dėl CK 4.77 straipsnio nuostatų taikymo.
58. CK 4.77 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jeigu bendraturtis, turėdamas kitų bendraturčių sutikimą ir laikydamasis įstatymų nustatytų taisyklių, savo lėšomis padidina bendrąjį daiktą ar jo vertę, tai šio bendraturčio reikalavimu jo dalis bendrojoje dalinėje nuosavybėje ir naudojimosi bendruoju daiktu tvarka turi būti atitinkamai pakeičiamos. Minėto straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu bendraturtis padidina bendrąjį daiktą ar jo vertę neturėdamas kitų bendraturčių sutikimo, jis įgyja nuosavybės teisę į tą padidintą dalį, jeigu ją galima atskirti nesužalojant bendro daikto. Jeigu padidintos daikto ar jo vertės dalies negalima atskirti nesužalojant bendro daikto, tai visų bendraturčių dalys

padidėja proporcingai jų bendrosios nuosavybės teise turimoms dalims.

59. Nagrinėjamoje byloje teismai nustatė, kad ieškovai ir atsakovai nuosavybės teise valdo po 1/2 dalį gyvenamojo namo, ginčo dėl to tarp šalių nėra. Nei ieškovai, nei atsakovai byloje nekėlė reikalavimo dėl nuosavybės teise priklausančių dalių pasikeitimo. Reikalavimas leisti įregistruoti kadastrinius matavimus pats savaime nėra susijęs su šalių turimų dalių, esančių bendrąja nuosavybe, pasikeitimu.
60. Nors kasaciniame skunde atsakovai, nesutikdami su apeliacinės instancijos teismo procesiniame sprendime padarytomis išvadomis, kritikuoja apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą tuo aspektu, kad šis teismas atsisakė nustatyti naudojimosi gyvenamuoju namu ir žemės sklypu tvarką, tačiau atsakovai kasaciniame skunde iš esmės nenurodo jokių teisinių argumentų dėl netinkamo CK 4.75 straipsnio 1 dalies normos, reglamentuojančios bendrosios nuosavybės teisės įgyvendinimą nustatant naudojimosi bendru daiktu tvarką, aiškinimo ir taikymo bei nukrypimo nuo kasacinio teismo praktikoje suformuotų naudojimosi tvarkos nustatymo kriterijų. Todėl teisėjų kolegija pripažįsta, kad ši kasacinio skundo dalis neatitinka CPK 346 straipsnyje įtvirtintų kasacijos pagrindų, dėl to nepasisako dėl kasacinio skundo argumentų dėl naudojimosi gyvenamuoju namu tvarkos nenustatymo, atkreipdama dėmesį tik į tai, kad naudojimosi tvarka pagal pateiktą projektą gali būti nustatoma tik tokiu atveju, jeigu ji atitinka teismų praktikoje suformuotus kriterijus. Jeigu nė vienas iš pateiktų byloje naudojimosi tvarkos projektų neatitinka šių kriterijų, proporcingo abiejų ginčo šalių interesų balanso, teismas atsisako nustatyti naudojimosi tvarką, atmesdamas tokią reikalavimą.
61. Kadangi nagrinėjamoje byloje naudojimosi tvarka nebuvo nustatyta, byloje nė viena iš ginčo šalių nekėlė klausimo dėl nuosavybės dalių pasikeitimo, o teismo sprendimu pripažinta ieškovo teisė įregistruoti gyvenamojo namo kadastrinius matavimus be atsakovo sutikimo viešame registre nelėmė nuosavybės dalių pasikeitimo, teismai klausimo dėl daiktinių teisių (nuosavybės) apimties pasikeitimo nenagrinėjo ir šalys tokio nekėlė, todėl, teisėjų kolegijos nuomone, kasacinio skundo argumentas dėl CK 4.77 straipsnio netinkamo taikymo nesudaro kasacijos pagrindo, todėl nėra teisinio pagrindo pasisakyti šiuo klausimu.
62. Kiti atsakovo kasacinio skundo argumentai nėra reikšmingi bylai kasaciniame teisme teisingai išnagrinėti, teismų praktikai formuoti ar jai vienodinti, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

63. Atsakovai pateikė teismui prašymą priteisti jiems 1180 Eur bylinėjimosi išlaidoms atlyginti, tačiau, netenkinus kasacinio skundo, netenkinamas ir šis atsakovo prašymas (CPK 93 straipsnio 1 dalis). Kiti dalyvaujantys byloje asmenys nepateikė prašymų atlyginti jų patirtas bylinėjimosi išlaidas. Pažymėtina, kad kasacinis teismas nepatyrė išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. balandžio 6 d. sprendimą palikti nepakeistą.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Andžej Maciejewski

Egidija Tamošiūnienė